

B9-0538/2022

22.11.2022

PASIŪLYMAS DĖL REZOLIUCIJOS

pateiktas siekiant užbaigti diskusijas dėl Komisijos pareiškimo

pagal Darbo tvarkos taisyklių 132 straipsnio 2 dalį

dėl žmogaus teisių padėties FIFA pasaulio futbolo čempionato Katare
kontekste
(2022/2948(RSP))

Katalin Cseh, Abir Al-Sahlani, Barry Andrews, Nicola Beer, Izaskun Bilbao Barandica, Dita Charanzová, Asger Christensen, Claudia Gamon, Vlad Gheorghe, Klemen Grošelj, Svenja Hahn, Pierre Karleskind, Karin Karlsbro, Billy Kelleher, Moritz Körner, Nathalie Loiseau, Javier Nart, Jan-Christoph Oetjen, Max Orville, Dragoș Pîslaru, Samira Rafaela, María Soraya Rodríguez Ramos, Michal Šimečka, Nicolae Ștefănuță, Ramona Strugariu
RENEW frakcijos vardu

Europos Parlamento rezoliucija dėl žmogaus teisių padėties FIFA pasaulio futbolo čempionato Katare kontekste (2022/2948(RSP))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas, ypač į 2013 m. lapkričio 21 d. rezoliuciją dėl darbuotojų migrantų padėties Katare¹ ir 2015 m. birželio 11 d. rezoliuciją dėl neseniai organizacijoje FIFA atskleistų aukšto lygio korupcijos atvejų²,
 - atsižvelgdamas į 2011 m. Jungtinių Tautų (JT) verslo ir žmogaus teisių pagrindinius principus,
 - atsižvelgdamas į pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl įmonių tvarumo išsamaus patikrinimo, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2019/1937 (COM/2022/71),
 - atsižvelgdamas į Tarptautinės futbolo asociacijų federacijos (pranc. Fédération Internationale de Football Association, FIFA) žmogaus teisių politikos 2017 m. gegužės mėn. redakciją,
 - atsižvelgdamas į Kataro baudžiamojo kodekso 285 straipsnį ir įstatymą Nr. 17/2002 dėl bendruomenės apsaugos,
 - atsižvelgdamas į laikraščio „The Guardian“ ir organizacijos „Human Rights Watch“ bei kitų nevyriausybinų organizacijų (NVO) tiriamuosius pranešimus,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 132 straipsnio 2 dalį,
- A. kadangi 2010 m. gruodžio mėn. FIFA priėmė sprendimą suteikti teisę Katarui rengti 2022 m. pasaulio futbolo čempionatą;
- B. kadangi Kataro bendrasis vidaus produktas vienam gyventojui yra didžiausias pasaulyje dėl to, kad jam priklauso trečios pagal dydį pasaulyje gamtinių dujų atsargos; kadangi 2022 m. sausio–rugsėjo mėn. laikotarpiu ES iš Kataro importavo 13 proc. dujų;
- C. kadangi didžiąją dalį Kataro darbo jėgos sudaro darbuotojai migrantai; kadangi 2014 m. Tarptautinė profesinių sąjungų konfederacija (ITUC) Tarptautinei darbo organizacijai (TDO) įteikė skundą prieš Katarą dėl 1930 m. Konvencijos dėl priverstinio darbo ir 1947 m. Konvencijos dėl darbo inspekcijos nesilaikymo;
- D. kadangi pagal kafalos arba rėmimo sistemą, kuri iki 2016 m. gruodžio mėn. buvo naudojama Katare kaip teisinė sistema darbuotojų migrantų ir jų darbdavių santykiams apibrėžti, griežtai ribojamos darbuotojų teisės ir judumas ir darbo teisių grupės ją pasmerkė kaip priverstinio darbo formą; kadangi atliekant nepriklausomus tyrimus ne

¹ OL C 436, 2016 11 24, p. 42.

² OL C 407, 2016 11 4, p. 81.

kartą rasta netinkamo elgesio su darbuotojais įrodymų, įskaitant nežmoniškas ir nesaugias darbo sąlygas; kadangi, pasak laikraščio „The Guardian“, nuo 2010 m. žuvo apie 6 500 darbuotojų migrantų, daugelis jų dėl su darbu susijusių priežasčių dėl ekstremalių darbo sąlygų; kadangi, neatsižvelgiant į mirties priežastį, jaunų žuvusių darbuotojų procentinė dalis yra gerokai didesnė nei vidutinis jų amžiaus grupės mirtingumo rodiklis;

- E. kadangi Kataras yra pirmoji Persijos įlankos bendradarbiavimo tarybos (GCC) šalis, kurioje atidarytas nuolatinis TDO biuras; kadangi Kataras pasirašė keletą partnerystės susitarimų su TDO, JT organizacijomis ir ES valstybėmis narėmis, pvz., 2020 m. sausio mėn. jis pasirašė susitarimo memorandumą su Švedija, o 2022 m. kovo mėn. – su Prancūzija, kad būtų pagerinta darbuotojų teisių padėtis; kadangi TDO atkreipė dėmesį į apčiuopiamą pažangą per pastaruosius penkerius metus prieš 2022 m. FIFA pasaulio futbolo čempionatą;
- F. kadangi, pasak JAV teisingumo departamento pareigūnų ir Šveicarijos prokurorų, kurie pradėjo baudžiamąjį tyrimą dėl kaltinimų korupcija, FIFA pareigūnai galėjo būti papirkti ir jų balsai nupirkti siekiant gauti teises rengti pasaulio futbolo čempionatus Rusijoje ir Katare; kadangi 2010 m. spalio mėn. FIFA laikinai sustabdė dviejų FIFA vykdomojo komiteto, kuris sudarytas iš 24 asmenų, narių veiklą; kadangi Saudo Arabija pranešė apie savo ketinimą surengti 2030 m. pasaulio futbolo čempionatą;
- G. kadangi Kataras ėmėsi teigiamų, nors ir ribotų veiksmų, kad pagerintų migrantų teisių apsaugą ir sukūrė nelaimingų atsitikimų darbo vietoje aukų šeimoms skirtą kompensacijų fondą; kadangi šis fondas netaikomas atgaline data ir jo dokumentuose pateikiama labai siaura nelaimingų atsitikimų darbo vietoje apibrėžtis; kadangi organizacijos „Human Rights Watch“ ataskaitose nurodoma, kad daugelis natūralių mirčių yra su darbu susijusios mirties atvejai, kurie nebuvo tinkamai ištirti;
- H. kadangi Kataras, atsižvelgdamas į tarptautinį spaudimą, priėmė teisės aktus, kuriais siekiama užkirsti kelią darbams statybvietėse nuo birželio mėn. 1 d. iki rugsėjo mėn. 15 d. nuo 10.00 val. iki 15.30 val. ir pranešama, kad nuo tada dėl šilumos smūgio hospitalizuotų darbuotojų skaičius sumažėjo 70 proc.;
- I. kadangi Kataro baudžiamoji teisė nustato iki septynerių metų laisvės atėmimo bausmę už nesantuokinius seksualinius santykius, įskaitant santykius su tos pačios lyties asmenimis; kadangi dėl neaiškiai suformuluoto nusikaltimo, susijusio su visuomenės moralės pažeidimu, pagal Bendruomenės įstatymą Nr. 17/2002 taikomas iki šešių mėnesių kardomasis kalinimas; kadangi Kataro FIFA pasaulio futbolo čempionato ambasadorius ir buvęs futbolininkas Khalid Salman per 2022 m. lapkričio 8 d. interviu Vokietijos televizijoje pasidalijo homofobiniu požiūriu į LGBTIQ asmenis; kadangi 69 šalys, įskaitant Katarą, toliau kriminalizuoja homoseksualumą; kadangi LGBTIQ asmenys baiminasi viešai reikšti savo nuomonę regione; kadangi Kataro laikraštis „Doha News“ 2016 m. pabaigoje buvo cenzūruotas po to, kai paskelbė Kataro piliečio gėjaus nuomonę straipsnyje, kuriame smerkiama baimės atmosfera; kadangi, kaip užfiksavo organizacija „Human Rights Watch“, neseniai, 2022 m. rugsėjo mėn., Kataro valdžios institucijos suėmė LGBTIQ asmenis vien dėl jų seksualinės tapatybės ir juos paleido su sąlyga, kad jiems bus taikoma vadinamoji atvertimo terapija;

- J. kadangi 2022 m. Kataras JT Žmogaus teisių taryboje kartu su 17 kitų šalių balsavo prieš JT nepriklausomo eksperto apsaugos nuo smurto ir diskriminacijos dėl seksualinės orientacijos ir lytinės tapatybės klausimais įgaliojimų atnaujinimą;
- K. kadangi septynios futbolo federacijos, įskaitant ES federacijas, nusprendė, kad jų žaidėjai gali dėvėti vaivorykštės spalvų rankoraištį „OneLove“; kadangi vis dėlto FIFA nusprendė grasinti žaidėjams geltonąja kortele, jei jie šią žinutę skleistų per pasaulio futbolo čempionatą;
- L. kadangi 2016 m. FIFA pasirašė JT verslo ir žmogaus teisių pagrindinius principus, pagal kuriuos FIFA įpareigojama susilaikyti nuo kišimosi į žmogaus teisių klausimus ir reikalaujama, kad FIFA spręstų neigiamo savo veiklos poveikio žmogaus teisių srityje problemą;
- M. kadangi Kataro moterys vis dar yra globojamos savo sutuoktinių arba giminaičių vyrų;
1. smerkia Kataro vykdomus sistemingus darbuotojų migrantų pagrindinių teisių pažeidimus, kuriuos vykdo Kataro valdžios institucijos, taip pat įmonės, kurios ėmėsi statybos darbų, susijusių su 2022 m. Kataro pasaulio futbolo čempionatu;
 2. apgailestauja dėl skaidrumo stokos, kuri paženklino 2010 m. priimtą sprendimą FIFA pasaulio futbolo čempionatą rengti Katarė; smerkia tai, kad vertindama Kataro tinkamumą surengti svarbų tarptautinį sporto renginį FIFA akivaizdžiai neatliko atsakingo rizikos vertinimo; pabrėžia, kad kitiems tokiems renginiams taip pat trūko skaidrumo ir žmogaus teisių standartų laikymosi, ypač 2014 m. Sočyje (Rusija) vykusią žiemos olimpinį žaidynių atvejų; primena savo seniai išsakytą nuomonę, kad korupcija FIFA viduje yra plačiai paplitusi, sisteminė ir giliai įsišaknijusi, ir toliau mano, kad ši organizacija labai pakenkė pasaulio futbolo įvaizdžiui sąžiningumo požiūriu;
 3. ragina ES ir jos valstybes nares reguliariai informuoti Parlamentą apie Kataro socialines reformas, ypatingą dėmesį skiriant tam, kaip konkrečiai įgyvendinami jo teisės aktai, be kita ko, Katarė veikiančių Europos įmonių; labai apgailestauja dėl to, kad daugelis įmonių, įskaitant Europos įmones, nesilaiko savo įsipareigojimų dėl atsakingo verslo; pakartoja savo raginimą Katarui ratifikuoti JT tarptautinę konvenciją dėl visų darbuotojų migrantų ir jų šeimos narių teisių apsaugos;
 4. pabrėžia, kad žmogaus teisių pažeidimų aukos turi teisėtas galimybes siekti teisingumo ir patraukti ES įsisteigusias įmones atsakomybėn pagal kai kuriose valstybėse narėse galiojančius išsamaus patikrinimo įstatymus; palankiai vertina vykdomą ES lygmens darbą, susijusį su Direktyva dėl įmonių išsamaus tvarumo patikrinimo, pagal kurią bus toliau plečiamos tokios teisinės galimybės; mano, kad atitinkamos įmonės nesilaikė savo įsipareigojimų pagal 2014 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/95/ES, kuria iš dalies keičiamos Direktyvos 2013/34/ES nuostatos dėl tam tikrų didžiųjų įmonių ir grupių nefinansinės ir įvairovės informacijos atskleidimo³, ir įsipareigojimų pagal tarptautiniu mastu pripažintas žmogaus teisių konvencijas;
 5. primygtinai ragina Katarą, turtingiausią pasaulio šalį vienam gyventojui, suteikti kompensaciją atgaline data tūkstančių aukų, žuvusių darbo vietoje arba dėl joje

³ OL L 330, 2014 11 15, p. 1.

susiklosčiusių sąlygų, šeimoms; primygtinai ragina Katarą parengti išsamią savo duomenų rinkimo ir tyrimo standartų peržiūrą, siekiant padidinti skaidrumą ir atskaitomybę su darbu susijusių sužalojimų ir mirčių atvejais, koordinuojant veiksmus su tarptautinėmis organizacijomis, pvz., TDO ir ITUC;

6. palankiai vertina tai, kad Kataras panaikino kafalos sistemą, pagal kurią užsienio darbuotojų vizos ir darbo sąlygos buvo išimtinai Kataro piliečių rankose, taip neleidžiant jiems naudotis pagrindinėmis teisėmis, pvz., teise išeiti iš darbo arba išvykti iš šalies; atkreipia dėmesį į tai, kad, nepaisant oficialaus sistemos panaikinimo, tebėra daug piktnaudžiavimo atvejų;
7. palankiai vertina sindikatų kūrimą įmonėse; vis dėlto ragina Katarą leisti kurti nacionalines profesines sąjungas laikantis tarptautinių standartų; primygtinai ragina Katarą namų ūkio darbuotojams suteikti bent vieną poilsio dieną per savaitę;
8. palankiai vertina naujus Kataro teisės aktus dėl apsaugos nuo karščio statybvietėse; ragina visas Persijos įlankos bendradarbiavimo tarybos šalis priimti panašius teisės aktus ir juos visapusiškai įgyvendinti; ragina Katarą tęsti išsamesnes reformas siekiant toliau vadovauti Persijos įlankos bendradarbiavimo tarybos šalims vykdant socialines reformas;
9. kuo griežčiausiai smerkia Kataro FIFA pasaulio futbolo čempionato ambasadoriaus ir buvusio futbolininko Khalido Salmano pareiškimus; atkreipia dėmesį į oficialius Kataro politinės vadovybės pareiškimus, kad dalyvauti čempionate gali visi, įskaitant LGBTIQ asmenis, ir teigiamai vertina šiuos pareiškimus; ragina Katarą užtikrinti, kad per sporto renginius ir po jų būtų gerbiamos visų asmenų, dalyvaujančių 2022 m. pasaulio futbolo čempionate, žmogaus teisės, taip pat jo paties vietos bendruomenės atstovų žmogaus teisės; primygtinai ragina Kataro valdžios institucijas liautis persekioti ir bauginti LGBTIQ asmenis ir uždrausti bet kokią vadinamosios atvertimo terapijos taikymą; pabrėžia tai, kad, nors Kataras yra santykinai atviresnis nei jo regiono kaimyninės šalys, tai nepateisina tokių pažeidimų;
10. pripažįsta, kad didžiuliai sporto renginiai gali sukelti bendrumo ir priklausymo jausmą, kai kultūrų ir tapatybių sąveika sukuria vienybės erdvę; vis dėlto mano, kad nė viena jokios kultūros asmens teisė į tikėjimo laisvę negali būti naudojama siekiant pateisinti diskriminaciją ar netinkamą elgesį su kitais asmenimis;
11. primygtinai ragina FIFA laikytis savo pačios chartijos ir įsipareigojimų pagal JT verslo ir žmogaus teisių pagrindiniuose principus bei ir nustoti kištis į futbolo federacijų sprendimų žmogaus teisių klausimais priėmimo procesą;
12. atkreipia dėmesį į pasaulinę tendenciją dekriminalizuoti bendrai gyvenančius santuokos neįregistravusius tos pačios lyties asmenis; ragina Katarą panaikinti savo baudžiamojo kodekso 285 straipsnį ir visus kitus susijusius įstatymus; smerkia savavališką LGBTIQ asmenų suėmimą ir netinkamą elgesį su jais; kuo griežčiausiai smerkia seksualinės prievartos prieš sulaikytuosius atvejus, apie kuriuos pranešta;
13. primygtinai ragina Katarą panaikinti moterų globą kaip iš esmės ydingą sistemą, kuri kenkia šalies vystymuisi; ragina Katarą atlikti vadovaujamą vaidmenį regione atsižvelgiant į moterų teisių protestus, kurie vyksta Irane po 21 metų Mahsos Amini

nužudymo, ir į represijas prieš moterų teisių gynėjas Saudo Arabijoje ir Jungtiniuose Arabų Emyratuose;

14. atkreipia dėmesį į Kataro išreikštą didelį susirūpinimą dėl Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą ir jį teigiamai vertina; palankiai vertina svarbius Kataro sprendimus balsuoti už visas atitinkamas JT rezoliucijas šiuo klausimu, priešingai nei daro daugelis Persijos įlankos bendradarbiavimo tarybos narių;
15. atkreipia dėmesį į tai, kad po 2021 m. Al Ulos susitarimų Kataras neseniai atsiribojo nuo islamistų judėjimų, pvz., musulmonų brolijos; tačiau atkreipia dėmesį į pražūtingą Kataro nuolatinio musulmonų brolijos finansavimo poveikį visame pasaulyje progresyvių ir demokratinių vertybių skatinimui; ragina visas regiono žiniasklaidos priemones laikytis aukštesnių žiniasklaidos standartų ir skatinti tvirtą, laisvą ir nepriklausomą žiniasklaidos aplinką;
16. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Europos Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai bei ES valstybėms narėms, taip pat Kataro vyriausybei ir Konsultacinei asamblėjai, kuri žinoma kaip Šuros taryba.